

POSTANOWIENIE

Dnia 23 stycznia 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Beata Gudowska (przewodniczący)

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska

SSA Maciej Piankowski (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku M. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.

o wysokość emerytury,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 23 stycznia 2012 r.,

zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 1 sierpnia 2011 r.,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych postanowieniem z dnia 1 sierpnia 2011 r. ustalił wartość przedmiotu zaskarżenia w kwocie 3.308 zł oraz odrzucił skargę kasacyjną pełnomocnika wnioskodawcy od wyroku tego Sądu z dnia 17 lutego 2011 r. w przedmiocie wysokości emerytury.

W motywach powyższego postanowienia Sąd Apelacyjny wskazał, że pełnomocnik wnioskodawcy złożył skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego, w której oznaczył wartość przedmiotu zaskarżenia w kwocie 10.200 zł. W uzupełnieniu braków formalnych skargi kasacyjnej pełnomocnik wnioskodawcy wskazał, że różnica między dochodzoną wysokością emerytury, a wyliczoną przez

organ rentowy wynosi 275,67 zł miesięcznie, a podana wartość 10.200 zł to równowartość różnicy za okres 37 miesięcy, tj. od daty złożenia wniosku do miesiąca wniesienia skargi kasacyjnej. Sąd Apelacyjny zważył, że skarga kasacyjna podlega odrzuceniu, gdyż przedmiotem sporu jest wysokość emerytury wnioskodawcy, dotyczy to więc prawa majątkowego, odnośnie do którego w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych dopuszczalność skargi kasacyjnej jest uwarunkowana wykazaniem wartości przedmiotu zaskarżenia w wysokości co najmniej 10.000 zł. Emerytura jest świadczeniem powtarzającym się, stąd o wartości przedmiotu zaskarżenia decyduje wartość dochodzonego świadczenia za okres 1 roku.

W zażaleniu pełnomocnik wnioskodawcy zarzucił naruszenie art. 25 § 1 i 2 k.p.c. i art. 26 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. poprzez niedopuszczalne dokonanie sprawdzenia wartości przedmiotu zaskarżenia przez Sąd II instancji. Wniósł o uchylenie powyższego postanowienia i zasądzenie od organu rentowego na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu zażalenia podano, że wnioskodawca wniósł odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O. z dnia 30 kwietnia 2009 r. i z dnia 25 stycznia 2010 r. odmawiających mu zaliczenia okresu zatrudnienia od 05 stycznia 1968 do 31 grudnia 1980 r. w O. Klubie Sportowym [...] z uwzględnieniem minimalnych płac uzyskiwanych z tytułu zatrudnienia na ½ etatu. W wyniku tego odwołania Sąd Okręgowy w O. wydał wyrok, w którym to zmienił zaskarżone decyzje w ten sposób, że nakazał ZUS przeliczenie emerytury wnioskodawcy dodatkowo przy ustaleniu, że wnioskodawca pracował w OKS na podstawie umowy o pracę w wymiarze ½ etatu od dnia 01 stycznia 1973 r. do dnia 31 grudnia 1973 r. W pozostałym zakresie Sąd I instancji oddalił odwołanie. Od powyższego wyroku Sądu Okręgowego wnioskodawca wniósł apelację, wskazując kwotę 10.200 zł jako wartość przedmiotu zaskarżenia. Przedmiotowa apelacja była składana za pośrednictwem Sądu Okręgowego, który przy badaniu spełnienia przesłanek formalnych nie kwestionował wartości przedmiotu zaskarżenia. Również Sąd II instancji nie podjął żadnych czynności zmierzających do sprawdzenia prawidłowości wartości przedmiotu zaskarżenia. Również organ rentowy nie

podniósł na żadnym etapie postępowania przed sądami powszechnymi zarzutu niewłaściwie oznaczonej wartości przedmiotu zaskarżenia. Od wyroku Sądu II instancji wnioskodawca skierował skargę kasacyjną wskazując, jednocześnie wartość przedmiotu zaskarżenia na sumę 10.200 zł. Strona wnioskująca nie może zgodzić się z zaskarżonym rozstrzygnięciem Sądu Apelacyjnego, gdyż zgodnie z treścią art. 25 § 2 k.p.c. po doręczeniu pozwu przedmiotowe sprawdzenie nastąpić może jedynie na zarzut pozwanego, zgłoszony przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy. Przepis art. 25 k.p.c. znajduje zastosowanie w związku z art. 13 § 2 k.p.c. Sądy obu instancji nie kwestionowały wartości przedmiotu zaskarżenia. Strona wnioskująca nie zmieniała w toku postępowania wartości przedmiotu zaskarżenia, nie naruszyła tym samym zasady, że wartość przedmiotu zaskarżenia nie może przewyższać wartości przedmiotu sporu. Zdaniem wnioskodawcy stanowisko Sądu Apelacyjnego byłoby uzasadnione, gdyby dokonywał on zmian wartości przedmiotu zaskarżenia lub gdyby występowała różnica w wartości przedmiotu zaskarżenia z przedmiotem sporu, jednakże taka sytuacja w niniejszej sprawie nie miała miejsca. Wartość przedmiotu sporu oznaczona w pozwie, niepoddana sprawdzeniu ani przez sąd z urzędu, ani wskutek zgłoszenia zarzutu, nie podlega badaniu w dalszym toku postępowania. W ocenie skarżącego zażalenie znajdzie również poparcie w treści art. 26 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do treści art. 398⁴ § 3 k.p.c. skarga kasacyjna powinna czynić zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego, a w sprawach o prawa majątkowe powinna zawierać również oznaczenie wartości przedmiotu zaskarżenia. Wartość przedmiotu zaskarżenia jest jedną z przesłanek warunkujących dopuszczalność wniesienia skargi kasacyjnej, ponieważ zgodnie z treścią art. 398² § 1 k.p.c. skarga kasacyjna w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż 10.000 zł.

W niniejszej sprawie pełnomocnik ubezpieczonego, wnosząc skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w sprawie o wysokość emerytury, wartość przedmiotu zaskarżenia wskazał na kwotę 10.200 zł, podając w uzupełnieniu skargi, że jest to kwota, o którą nastąpiłoby zwiększenie emerytury za okres od dnia złożenia wniosku o emeryturę (tj. od 7 maja 2008 r.) do dnia złożenia skargi kasacyjnej (tj. do dnia 6 czerwca 2011 r.), natomiast za okres miesiąca różnica między wysokością emerytury otrzymywanej a należnej wnioskodawcy wynosi kwotę 275,67 zł.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że jeżeli przedmiotem sporu sądowego nie jest prawo do emerytury lecz tylko jej wysokość, to o zaskarzeniu skargą kasacyjną decyduje wartość przedmiotu zaskarżenia obliczona na podstawie art. 22 k.p.c. Stanowi ona różnicę wysokości świadczenia wypłacanego przez organ rentowy i wysokości świadczenia dochodzonego przez ubezpieczonego w skali jednego roku (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 17 listopada 2010 r., II UZ 31/10, LEX nr 707897; z dnia 10 listopada 2010 r. II UZ 30/10, LEX nr 707896; z dnia 24 czerwca 2009 r., II UZ 17/09, LEX nr 519962; z dnia 14 kwietnia 2008 r., II UZ 8/08, LEX nr 470962; z dnia 13 stycznia 2006 r., I UZ 47/05, OSNP 2007 nr 3-4, poz. 56; z dnia 28 listopada 2001 r., II UZ 80/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 449; z dnia 13 marca 2001 r., II UZ 15/01, OSNP 2003 nr 2, poz. 49).

Zarzut skarżącego, że sprawdzenie wartości przedmiotu sporu może nastąpić po doręczeniu pozwu wyłącznie na zarzut pozwanego zgłoszony przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy, jest niesłuszny. Sąd Najwyższy w licznych orzeczeniach stwierdzał, że oznaczenie w apelacji wartości przedmiotu zaskarżenia podlega w uzasadnionych przypadkach sprawdzeniu przez sąd na podstawie art. 25 § 1 k.p.c. w związku z art. 368 § 2 k.p.c. Również sąd, do którego wniesiono skargę kasacyjną jest zobowiązany do kontroli jej dopuszczalności, w związku z czym może z urzędu sprawdzić podaną wartość przedmiotu zaskarżenia. Wartość przedmiotu zaskarżenia określona przez wnoszącego skargę kasacyjną z naruszeniem reguł wynikających z art. 19-24 k.p.c. nie jest wiążąca dla oceny dopuszczalności skargi i podlega sprawdzeniu, zarówno przez sąd drugiej instancji, jak i przez Sąd Najwyższy. W postanowieniu z dnia 17 października 2011 r., I UZ

32/11), Sąd Najwyższy wyraził stanowisko, że sąd drugiej instancji jest zobowiązany do sprawdzenia wskazanej w skardze wartości przedmiotu zaskarżenia, gdy kwestionuje wartość podaną przez stronę wnoszącą skargę (por. też postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2011 r., III UZ 1/11, LEX nr 846597; z dnia 3 marca 2011 r., II UZ 6/11, LEX nr 846583; z dnia 6 kwietnia 2007 r., II PZ 12/07, OSNP 2008 nr 11-12, poz. 169; z dnia 2 kwietnia 1998 r., II UZ 24/98, OSNP 1999 nr 8, poz. 291). Podobnie stwierdził Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 27 lutego 2002 r., I PKN 305/01 (OSNP 2004 nr 4, poz. 65), a mianowicie, że wartość przedmiotu zaskarżenia oznaczona przez pełnomocnika powodów w uzupełnieniu braków formalnych kasacji (aktualnie skardze kasacyjnej) podlega kontroli i sprawdzeniu na podstawie art. 25 k.p.c. według reguł określonych w art. 19-24 k.p.c. Do takiej kontroli był uprawniony i zobowiązany Sąd Okręgowy decydujący o nadaniu biegu kasacji, albowiem przepis art. 398² k.p.c. (uprzednio art. 393 pkt 1 k.p.c.) ma charakter bezwzględny i wyklucza dowolność stron przy oznaczeniu wartości przedmiotu zaskarżenia tylko w celu uzyskania dostępu do trzeciej instancji (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 1997 r., I CKN 46/97, OSNC 1997 z. 11, poz. 180, postanowienie Sądu Najwyższego z 18 października 2000 r., II UZ 124/00, OSNAPiUS 2002 nr 12, poz. 294). Powszechnie w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się też, że obowiązek oznaczenia w postępowaniu kasacyjnym wartości przedmiotu zaskarżenia nie może ograniczać się jedynie do wskazania kwoty przekraczającej kwotę decydującą o dopuszczalności skargi, lecz powinien być rozumiany jako zobowiązanie do wykazania podstaw, na których opiera się wyliczenie, adekwatnych do przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 6 stycznia 2010 r., I UK 289/09, LEX nr 577827, z dnia 6 października 2009 r., II UZ 32/09, LEX nr 574543, z dnia 13 maja 2005 r., I UZ 23/05, OSNP 2005 nr 24, poz. 399, z dnia 13 maja 2005 r., II UZ 25/05, OSNP 2005 nr 23, poz. 383). Nawet określenie, na wezwanie sądu o uzupełnienie braków skargi kasacyjnej, wartości przedmiotu zaskarżenia w sposób arbitralny i dowolny, bez wykazania, że wartość ta znajduje potwierdzenie w regulacjach prawnych mających zastosowanie w sprawie, nie odpowiada przedstawionym wymaganiom (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2002 r., II UKN 759/00, LEX nr 558320).

Z treści uzasadnienia zażalenia pośrednio wynika, że skarżący przyjął, że wartość przedmiotu zaskarżenia stanowi jedynie kwota obliczona na podstawie art. 22 k.p.c. Skarżący nie zarzucił naruszenia powyższego przepisu, w oparciu o który Sąd II instancji dokonał ustalenia wartości przedmiotu zaskarżenia.

Mając powyższe okoliczności na względzie, Sąd Najwyższy na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w związku z art. 398¹⁴ k.p.c. oddalił zażalenie.